

NEUVOSTON PÄÄTÖSLAUSELMA,

annettu 27 päivänä marraskuuta 2003,

perheiden merkityksestä huumausaineiden käytön ehkäisyssä nuorison keskuudessa

(2004/C 97/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

katsoo seuraavaa:

- (1) Helsingissä 10. ja 11. joulukuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi Euroopan unionin huumausainestrategian (2000–2004), joka kattaa kaikki huumausaineisiin liittyvät Euroopan unionin toimet, ja vahvisti keskeiset tavoitteensa, joita ovat muun muassa huumausaineiden käytöstä aiheutuvien terveyshaittojen ja kuolemantapausten vähentäminen huomattavasti viiden vuoden kuluessa.
- (2) Feiran Eurooppa-neuvosto hyväksyi kesäkuussa 2000 EU:n huumausaineita koskevan toimintasuunnitelman (2000–2004), joka on keskeinen väline Euroopan unionin huumausaineiden vastaisen strategian toteuttamiseksi käytännössä; se sisältää satakunta käytännön toimenpidettä, jotka muodostavat tehokkaan, yhtenäisen ja monialaisen vastauksen huumausaineongelmaan.
- (3) Edellä mainittu strategia on kesäkuussa 1998 pidetyssä huumausaineiden vastaisessa Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen erityisistunnossa hyväksytyn poliittisen julkilausuman mukainen.
- (4) Komissio on antanut Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedonannon Euroopan unionin huumausaineita koskevasta toimintasuunnitelmasta (2000–2004). Se pitää tiedonannossa parhaana strategiana kokonaisvaltaista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon kaikki huumausaineiden väärinkäytön ehkäisyn alat pyrkimällä estämään huumausaineiden käytön aloittamista ja vähentämään siitä aiheutuvia kielteisiä terveydellisiä tai sosiaalisia vaikutuksia.
- (5) Yhteisön toimintaan kansanterveyden alalla liittyvän, huumausaineiden väärinkäytön ehkäisyä koskevan yhteisön toimintaohjelman puitteissa on toteutettu hankkeita, joilla pyritään ehkäisemään ja vähentämään huumausaineiden väärinkäyttöön liittyviä riskejä muun muassa kannustamalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, tukemalla niiden tätä koskevaa toimintaa ja edistämällä niiden politiikkojen ja ohjelmien koordinoitua. Ohjelmalla on osaltaan parannettu huumausaineiden väärinkäytön ehkäisyä ja väärinkäytön riskejä koskevaa tietoutta, valistusta ja kasvatus erityisesti nuorison ja erityisen riskialttiiden väestöryhmien keskuudessa.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen yhteisön kansanterveyden alan toimintaohjelmasta (2003–2008) sisältyy strategioiden ja toimenpiteiden kehittäminen tärkeinä terveisiin elintapoihin liittyvinä terveyteen vaikuttavina tekijöinä.
- (7) Tutkimusten mukaan huumausaineiden väärinkäyttöön liittyvä sairastuvuus ja kuolleisuus koskevat huomattavaa määrää unionin kansalaisia; huumausaineiden käytön terveydelle aiheuttamat haitat ovat näin ollen merkittävä ongelma kansanterveydelle, myös käyttöön liittyvien sosiaalisten vaikutusten takia.
- (8) Euroopan unioni voi tukea jäsenvaltioiden huumausaineriippuvuuteen liittyvien riskien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi toteuttamia toimia helpottamalla tehokkaita strategioita koskevaa tiedonsaantia.
- (9) EU:n huumausaineita koskevan toimintasuunnitelman (2000–2004) väliarviointi on tuonut ilmi seuraavat keskeiset seikat kansallisella tasolla:
 - Kaikki jäsenvaltiot myöntävät, että on tärkeää koordinoita huumausaineiden vastaiset politiikat valtion eri viranomaisten välillä sekä yhteisön aloitteiden, sosiaalipalveluja koskevien ohjelmien, kouluissa toteutettavien ennaltaehkäisytoimien ja perheiden välillä.
 - Koordinoitavat vaihtelevat eri tavoitteiden ja sen mukaan, miten tärkeänä huumausaineongelmaa pidetään eri jäsenvaltioissa, samoin kuin maan sisäisestä ja hallinnollisesta rakenteesta riippuen.
 - Useimmilla jäsenvaltioilla on kansallinen huumausaineiden torjuntasuunnitelma tai -strategia.
 - Useat kansalliset toimintasuunnitelmat on laadittu EU:n toimintasuunnitelman periaatteiden mukaisesti.
- (10) EU:n huumausaineita koskevan toimintasuunnitelman (2000–2004) väliarvioinnissa on käynyt ilmi, että Euroopan unionin tasolla tarvitaan lisätoimia, joista mainittakoon strategian kehittäminen yhteistyön tehostamiseksi kansalaisyhteiskunnan kanssa huumausainealalla.
- (11) Perheillä on keskeinen rooli nuorten tiedonsaannin ja terveiden elintapojen opettamisen kannalta.

- (12) OTTAA HUOMIOON, että perhetausta määrää ne suojaavat tekijät ja riskitekijät, jotka saattavat vaikuttaa huumausaineiden käytön aloittamiseen jo varhain, ja että näitä tekijöitä ovat tunne perheeseen kuulumisesta, vanhempien osallistuminen lasten elämään ja varhaislapsuudessa koettu hellyys ja huolenpito.
- (13) PITÄÄ MIELESSÄ, että Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus (EDMC) on suorittanut tutkimuksen, jossa erityisesti pyrittiin keräämään tietoja ennaltaehkäisystä, joka perustuu perheiden ja yhteisön osallisuuteen sekä varhaiseen väliintuloon, ja toteaa, että tämän alan ohjelmat olisi kiireellisesti arvioitava ja saatuja kokemuksia olisi vertailtava.
- (14) PANEE MERKILLE jatkuvasti lisääntyvät tieteelliset tutkimustulokset, jotka osoittavat olevan tarpeen, että perheet osallistuvat ennaltaehkäisyohjelmiin sellaisten koulutustoimien kautta, joilla pyritään parantamaan ihmissuhdetaitoja, käyttäytymistä ja perhe-elämän järjestämistä.
- (15) ON HUOLESTUNUT siitä, että huumausaineita koskevan oikean tiedon puute ja harhakäsitys psykoaktiivisten aineiden virkistyskäytön vaarattomuudesta saattavat johtaa vanhemmat aliarvioimaan riskejä, jotka liittyvät siihen, että nuoret kokeilevat huumausaineita jo varhaisessa vaiheessa,
- PITÄÄ TÄRKEÄNÄ SEURAAVAA:
- Otetaan huomioon sellaisten riskinarviointitoimenpiteiden tärkeys, joilla tunnistetaan riskiperheet ja vaikeuksien varhaiset oireet, sekä jo varhaisessa vaiheessa yhteistyössä vanhempien – mukaan lukien esikouluikässä olevien lasten vanhemmat – kanssa toteutettavat toimintastrategiat, joilla pyritään vähentämään riskikäyttäytymistä ja huumausaineiden käyttöä myöhempinä vuosina.
 - Otetaan paikalliset laitokset ja koulut mukaan edistämään ennaltaehkäisyohjelmia, jotka perustuvat perheiden, erityisesti riskiperheiden, osallisuuteen ja joissa tavoitteena on edistää suojatekijöitä lapsuuden ja varhaisnuoruuden aikana, vanhempien osallistumista lasten elämään, asianmukaista seurantaa, selkeitä käyttäytymisnormeja perheen sisällä sekä positiivisia vanhemmuuden malleja.
 - Kiinnitetään erityistä huomiota perheympäristöön tehostamalla vanhemmille suunnattuja valistusohjelmia, koska perheen tarjoaman tuen puute ja vanhempien heikot valmiudet voivat myötävaikuttaa huumausaineiden käyttöön liittyvien häiriöiden syntyymiseen.
- Kehitetään erilaisia vanhemmille suunnattuja tiedotusstrategioita, jotta he voisivat tunnistaa nuorten riskikäyttäytymisen ja huumausaineiden käytön hyvissä ajoin.
 - Edistetään perheiden osallistumista koulun toimintaan ja perheiden ja sosiaalisten tukipalveluiden välisten tiiviiden suhteiden luomista yhteisten koulutusohjelmien avulla, joiden tavoitteena on riskikäyttäytymiseen suunnattujen synergisten koulutustoimien toteuttaminen.
 - Analysoidaan ja syvennetään jo käynnistettyjä strategioita ja ohjelmia koskevia tutkimuksia sekä selvitetään mahdollisuuksia kehittää uusia kattavia ohjelmia ja strategioita, joiden tavoitteena on luoda yhteyksiä perheisiin ja saada ne osallistumaan, pyrkien erityisesti tukemaan riskiperheitä, joissa vanhemmat tai sisarukset käyttävät huumausaineita tai heillä on psyykkisiä ongelmia tai käytöshäiriöitä.
 - Edistetään uusien innovatiivisten strategioiden kehittämistä
 - jotta vanhemmat saataisiin osallistumaan lasten koulutukseen sekä lasten vapaa-ajan toimintaan ja urheilutoimintaan tukemalla mahdollisuuksia yhteistoimintaan, jossa painotetaan voimakkaasti kasvatuksellisia näkökohtia ja yhdistysten, laitosten ja yksityisten sosiaalialan järjestöjen välistä yhteistyötä
 - jotta riskiperheisiin tai huumausaineriippuvuuteen alttiiden alaikäisten vanhempiin saataisiin luotua yhteyksiä kotikäyntien ja omatoimisuuden tähtäävien menetelmien sekä muiden ennaltaehkäisevien, kasvatuksellisten ja terapeuttisten lähestymistapojen avulla
 - jotta tuettaisiin suurissa sosiaalisissa ja taloudellisissa vaikeuksissa olevia perheitä ja luotaisiin edellytykset paremmalle sosiaaliselle osallisuudelle.
 - Kartoitetaan tätä varten tehokkaimmat menetelmät ja välineet perheiden roolin vahvistamiseksi nuorten huumausaineiden käytön ehkäisemisessä sekä rohkaistaan yhdessä Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen kanssa jäsenvaltioiden välistä parhaiden käytäntöjen vaihtoa.
 - Varmistetaan, että vanhemmille suunnatussa tiedotuksessa, neuvonnassa ja valistuksessa otetaan huomioon heidän tarpeensa, koulutustasonsa ja etninen taustansa ja että siinä käytetään asianmukaisia viestintästrategioita.